

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ ใน 4 ด้านดังนี้

- (1) ด้านงานการวางแผน
- (2) ด้านงานบุคลากร
- (3) ด้านงานงบประมาณ
- (4) ด้านงานวิชาการ

2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้งข้าราชการใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอใน 4 ด้านดังนี้

- (1) ด้านงานการวางแผน
- (2) ด้านงานบุคลากร
- (3) ด้านงานงบประมาณ
- (4) ด้านงานวิชาการ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 792 คน และกลุ่ม
ข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 254 คน รวม ประชากรทั้งสิ้น
1,046 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan

แล้วนำมาเทียบสัดส่วนเป็นรายอำเภอ และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 412 คน จากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 259 คน และข้าราชการในสำนักงานการศึกษาอำเภอ จำนวน 153 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยผ่านการเห็นชอบและตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ จึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.94

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการศึกษาอำเภอด้วยตนเอง จำนวน 412 ชุด ได้กลับคืนมา 412 ชุด แต่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้เพียง 409 ชุดเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 99.27

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ t-test

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 ข้อมูลและสภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

5.3.2 พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการศึกษาอำเภอ ปรากฏว่า มีพฤติกรรมการบริหารงานอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อจัดลำดับพฤติกรรมการบริหารงานที่ปฏิบัติมาก เป็นอันดับแรก ได้แก่ งานงบประมาณ รองลงมา คือ งานการวางแผนงานบุคลากร และงานวิชาการ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) งานการวางแผน โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรม ทั้งสองกลุ่มเห็นว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก

3 อันดับแรก ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนได้อย่างเหมาะสม 2) กำหนดผู้ปฏิบัติและระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนไว้อย่างชัดเจน และ 3) กำหนดมาตรการเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนอย่างชัดเจน

2) งานบุคลากร โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ให้ความสำคัญเป็นธรรมในการดำเนินการทางวินัยแก่บุคลากรที่กระทำความผิดทางวินัย 2) ควบคุม กำกับดูแลให้บุคลากรประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยอยู่เสมอ และ 3) มีการประชาสัมพันธ์เรื่องวินัย ระเบียบ จรรยาบรรณฯ ประเพณีแก่บุคลากรอยู่เสมอ

3) งานงบประมาณ โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) แจ้งผลการจัดสรรงบประมาณและการอนุมัติเงินประจำงวดให้โรงเรียนทราบอย่างรวดเร็ว 2) อำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแก่โรงเรียนในสังกัด และ 3) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนอย่างเหมาะสม และ ควบคุมการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียนตามที่ได้รับอนุมัติเงินประจำงวดให้เป็นไปตามที่กำหนด

4) งานวิชาการ โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้โรงเรียนนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ 2) ออกนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอยู่เสมอ และ 3) ควบคุม กำกับ ติดตามให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูจัดทำและใช้แผนการสอนหรือบันทึกการสอนประกอบการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านงานการวางแผน ด้านงานงบประมาณ และด้านงานวิชาการ ระหว่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านงานบุคลากรที่มีความเห็น "แตกต่างกัน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 4 ด้าน และรายด้าน ปรากฏว่า มีปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงาน อยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อจัดลำดับปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารที่มีปัญหามากเป็นอันดับแรก

ได้แก่ ด้านงานการวางแผน รองลงมาคือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร และด้านงานงบประมาณ ตามลำดับ ซึ่งพอจะแยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) งานการวางแผน โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไม่ครบทุกแผนงานหรือโครงการ 2) ขาดการให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน และ 3) การสรุปผลและรายงานผลการปฏิบัติงานไม่ชัดเจนดีพอสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนในปีต่อไป

2) งานบุคลากร โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่บุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 2) การพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากร ไม่เหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ และ 3) ไม่ได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรเพื่อเินมาปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร

3) งานงบประมาณ โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ขาดการกำกับ ติดตามและตรวจสอบโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีตามระบบบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย 2) ขาดการนิเทศ กำกับและ ติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียนในสังกัด และ 3) การดำเนินงานการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุประจำปีไม่ตรงตามกำหนดเวลา

4) งานวิชาการ โดยส่วนรวมและรายพฤติกรรมทั้งสองกลุ่ม เห็นว่า ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ไม่ได้จัดประกวดหรือแสดงนิทรรศการผลงานของครูและนักเรียน 2) ไม่มีมาตรการในการกำกับ ดูแลให้ครูจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนเพื่อใช้ประกอบการสอน และ 3) ไม่มีมาตรการให้บุคลากรผลิตและใช้สื่อประกอบการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่เป็นปัญหาในด้านการวางแผน ด้านงานบุคลากร ด้านงานงบประมาณ และด้านงานวิชาการ ระหว่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปราย ดังนี้

5.4.1 พฤติกรรมการบริหารงาน

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรเทพ วรวัฒนานนท์ (2535) ที่พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เช่นเดียวกับ ชาล ชันติยู (2537) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้ง 4 งาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน จันทะดี (2529) ที่วิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 6 ที่มีต่อบทบาทของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เช่นเดียวกับ เทียน ตันติวิริยะภาพ (อ้างถึงใน วรเทพ วรวัฒนานนท์, 2535) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ในปัจจุบันการสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการในระบบคุณธรรมคำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ โดยการสอบคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานทั่วไป และเฉพาะตำแหน่งนอกจากนี้ยังมีการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง โดยการเข้ารับการอบรมที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา นอกจากคัดเลือกให้ได้นักที่มีความรู้ความสามารถมาดำรงตำแหน่งแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติยังพยายามพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น มีการจัดอบรมสัมมนาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องทุกปี มีชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง และมีคู่มือการปฏิบัติงาน จึงทำให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลทำให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ บริหารงานในหน้าที่อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญและน่าสนใจ ควรแก่การนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผล หลายประการดังนี้

1) งานการวางแผน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้านงานการวางแผนอยู่ในระดับ มาก อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนเป็นการกำหนดทางเลือกหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน รวมทั้งการกำหนดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดไว้อย่างล่วงหน้า แผนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานที่จะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน และนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับจัดทำแผน และใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุจุดหมายตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 และฉบับปรับปรุง 2533 ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการเสนอจัดตั้งงบประมาณโดยใช้ระบบ PPBS (Planning Programing Budgeting System) หน่วยงานในสังกัดที่จะขอจัดตั้งงบประมาณจะต้องเสนอแผนงานและโครงการในการขอตั้งงบประมาณ และจะได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ ดังนั้น การจัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา จึงน่าจะเป็นเหตุให้ พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านงานการวางแผนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรเทพ วรวัฒนานนท์ (2535) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก

2) งานบุคลากร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้านงานบุคลากร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน จันทะดี (2529) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องบทบาทของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 พบว่า ผู้บริหารการประถมศึกษามีความคาดหวังในบทบาทของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในงานการเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาล ชันติยู (2537) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสกลนคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอในด้านการเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2537) ซึ่งวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า งานบุคลากร มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการประถมศึกษาในอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจึงให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในด้านนี้เป็นพิเศษ โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ใช้ระบบคุณธรรมในการบริหาร จัดอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ เสริมสร้างขวัญ กำลังใจ จัดสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ และพิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรมจึงส่งผลให้การปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

3) งานงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงานงบประมาณอยู่ในระดับ มาก และมากเป็นอันดับหนึ่งของการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรเทพ วรพัฒนานนท์ (2535) ซึ่งศึกษาเรื่อง การบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทฤษฎีของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า การบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ดำรง ฝ่ายพนอม (อ้างถึงใน วรเทพ วรพัฒนานนท์, 2535) พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ที่มีต่อการปฏิบัติงานการเงินของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทนง นิยม (อ้างถึงใน ชาล ชันติย, 2537) พบว่า บทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทฤษฎีของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 4 ให้ความสำคัญกับงานการเงินและพัสดุ อยู่ในระดับ มาก เช่นกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะงานงบประมาณเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานและงานด้านนี้ยังเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดให้ถูกต้อง หากเกิดผิดพลาด บทพร่อง ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง และทางอาญา รวมทั้งทางวินัยด้วย ซึ่งมีบทกำหนดโทษไว้ชัดเจน ด้วยเหตุนี้ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จึงให้ความสำคัญเอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่อย่างดี เป็นผลให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

4) งานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ วรเทพ วรพัฒนานนท์ (2535) พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด น่าน ด้านงานวิชาการอยู่ในระดับ มาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ กมล แก้วมณีชัย (2532) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานที่เป็นจริงและที่คาดหวังของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ ตามทรรศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทการบริหาร งานที่เป็นจริงของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทรรศนะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในงานนิเทศการศึกษาและงานวิชาการ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ กำหนดนโยบายในเรื่องการเร่งคุณภาพการเรียนการสอนเป็นนโยบายเร่งด่วนเป็นอันดับแรก ผู้ บริหารการศึกษาในสังกัดจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ได้เริ่มดำเนินการเร่งรัดพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ตามนโยบายดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 เป็นต้นมา โดยให้ผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกระดับ ถือว่างาน วิชาการเป็นงานหลัก ส่วนงานอื่น ๆ เช่น งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและ พัสดุ เป็นงานรองที่ช่วยสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จากนโยบายดังกล่าว จึงทำให้หัวหน้าการประถม ศึกษาอำเภอ เอาใจใส่ในงานด้านวิชาการจนอยู่ในระดับ มาก

5.4.2 ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงาน

ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับ "น้อย" ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษฎา แถวโสภา (2533) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในเขต การศึกษา 11 ส่วนใหญ่มีปัญหา น้อยที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตินันท์ โนสุ (2536) ที่ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนในสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอ มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามกรอบงานและภารกิจหน้าที่ใน 3 งาน คือ งานบริหาร ทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ และงานการเงินและพัสดุ ในระดับน้อย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ

ชาล ชันติยู (2537) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับ น้อย ทั้ง 4 งาน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในปัจจุบันต้องผ่านการคัดเลือก โดยการกลั่นกรองหลายขั้นตอน ดังนั้น บุคคลผู้มีความประสงค์จะเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต้องมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดี และต้องศึกษางานในหน้าที่ เพื่อนำไปเป็นความรู้ในการสอบข้อเขียนวิชาความรู้ความสามารถทั่วไป และเฉพาะตำแหน่ง ประกอบกับได้รับการอบรมภาคความเหมาะสม อันเป็นการศึกษางานในหน้าที่และพัฒนาศักยภาพ ที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง จึงทำให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้เป็นอย่างดี อุทัย หิรัญโต (2523) กล่าวว่า หากทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการทำงานที่เหมือน ๆ กัน ย่อมเกิดความพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นผลให้พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การนำมาวิเคราะห์ และอภิปรายผลหลายประการดังนี้

1) งานการวางแผน พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีปัญหามาก ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานไม่ครบทุกแผนงานหรือ โครงการซึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานประสานแผนจากระดับล่าง คือ โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน กับระดับบน คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะต้องจัดทำแผนงาน/โครงการสนองนโยบายและเพื่อแก้ปัญหาหลายแผนงาน/โครงการ ในขณะที่มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ กำลังคน และเวลาจึงไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากในปีงบประมาณ 2537 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแผนงานเป็น 5 แผนงาน มีโครงการทั้งหมด 37 โครงการ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดยึดเป็นกรอบในการปฏิบัติ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด, 2537)

2) งานบุคลากร หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงานในด้านงานบุคลากร อยู่ในระดับ "น้อย" สอดคล้องกับ สุรินทร์ เนียมสุวรรณ (2536) ที่พบว่า ปัญหา

การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เช่นเดียวกับ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2537) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า งานบุคลากรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่มีปัญหามาก ได้แก่ การพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรไม่เหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าการพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรในอำเภอนั้นเป็นการบริหารโดยผ่านองค์คณะบุคคลตั้งแต่ระดับกลุ่มโรงเรียนโดยคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้เสนอต่อระดับอำเภอ ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้พิจารณาเสนอแนะต่อระดับจังหวัด คือ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้เห็นชอบ ซึ่งการพิจารณาไม่ได้เสร็จสิ้นเพียงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเท่านั้น จึงอาจทำให้ผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร หยงเอ่น (2535) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรในสังกัดอย่างถูกต้องและเป็นธรรม อยู่ในระดับ "ปานกลาง"

3) งานงบประมาณ ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงานงบประมาณ อยู่ในระดับ "น้อย" ซึ่งน้อยกว่าทุก ๆ งาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาล ชันติยู (2537) ซึ่งวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้านการเงินและพัสดุ อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2537) ที่วิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่มีปัญหามาก ได้แก่ ขาดการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีตามระบบบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า การจัดทำบัญชีตามระบบหน่วยงานย่อยนั้นระเบียบได้กำหนดให้หน่วยงานย่อยที่เบิกเงินจากส่วนราชการทุกแห่งต้องจัดทำบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้องและมีการรายงานตามงวดและระยะเวลา ซึ่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออาจใช้วิธีการติดตามและตรวจสอบจากการรายงานของโรงเรียนในสังกัด จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมองว่ามี

ปัญหามากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สถาพร พยงเอน (2535) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นต่อ การควบคุม ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและการพัสดุของหน่วยงานในสังกัดให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง

4) งานวิชาการ ปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงานวิชาการ อยู่ในระดับ "น้อย" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จาริก เพวะมาตย์ (2537) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอใน จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสำนักงานการประถมศึกษา ทุกงาน ทุกกิจกรรม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่มีปัญหามาก ได้แก่ ไม่ได้จัดประกวดหรือแสดงนิทรรศการผลงานของครูและนักเรียนซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากงานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2537) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประดัยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังนั้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออาจจะพัฒนางานวิชาการที่มุ่งตัวนักเรียนเป็นสำคัญจนละเลยบทบาทในการพัฒนา และส่งเสริมเผยแพร่ผลงานของครูไป จนทำให้ปัญหาจากพฤติกรรมในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

5.4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงานการวางแผน งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานวิชาการ โดยภาพรวม "ไม่แตกต่างกัน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เทียน ดันติวิริยภาพ (2533) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่พึงประสงค์ตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญยติ กิมาคม (2532) ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคใต้ พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาค

ได้มีประสบการณ์ต่างกัันมีปัญหการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยของ สุธน อ่อนชู (อ้างถึงใน วรเทพ วรพัฒนานนท์, 2535) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อบทบาทการบริหารงานที่เป็นจริงของหัวหน้าการประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน 6 งาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น การอบรมสัมมนา ซึ่งเป็นวิธีการให้ความรู้ที่รวดเร็ว สะดวก และประหยัดอยู่หลายโครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพผู้บริหารและครูผู้สอน โครงการชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เป็นต้น ประกอบกับก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งยังได้กลั่นกรองตัวบุคคลหลายขั้นตอน ละข้อสำคัญทั้งสองกลุ่มต่างปฏิบัติงานสอดคล้องกันภายใต้กรอบนโยบาย เป้าหมายเดียวกัน คือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้สนับสนุน เมื่อได้ปฏิบัติงานร่วมกันย่อมเกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็นและความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความเข้าใจในการบริหาร ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (อ้างถึงใน วรเทพ วรพัฒนานนท์, 2535) กล่าวว่า การรับรู้โดยบุคคลที่ไม่แตกต่างกันย่อมไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ "ไม่แตกต่างกัน"

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาจากการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในด้านงานการวางแผน งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายพฤติกรรม "ไม่แตกต่างกัน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษฎา แก้วโสภาพ (2533) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่มีปัญหาน้อยที่สุด เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ชาล ชันติยู (2537) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ตระหนักในบทบาทการเป็นผู้นำของหน่วยงาน จำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์

และศิลป์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นและผู้ใต้บังคับบัญชา หากผู้นำประพฤติและปฏิบัติตัวดีมีคุณธรรม ก็จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจอยากจะทำร่วมปฏิบัติงานด้วย พร้อมทั้งให้ความร่วมมือและมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ดังที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (อ้างถึงใน สถาพร พยงเอน, 2535) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่ดีมีภารกิจสำคัญ 3 ประการคือ รู้จักคน รู้จักงาน รู้จักท้องที่ ประกอบกับปัจจุบันหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกือบผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ร่วมกันวางแผนงานและโครงการในการทำงานร่วมกันในรูปของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งทำให้ปัญหาในการปฏิบัติงานลดน้อยลง อันเป็นผลให้ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่อปัญหาจากพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของบุคลากร เสริมสร้างขวัญและกำลังใจโดยใช้ระบบคุณธรรมบริหารบุคลากร พิจารณาความความชอบด้วย ความยุติธรรม จัดสวัสดิการให้ตามความเหมาะสม และหาวิธีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ แก่บุคลากร

2) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เอาใจใส่ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สามารถควบคุม กำกับ ติดตามและดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้สามารถนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรคำนึงถึงการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพราะหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้นำในการบริหารการประถมศึกษา นอกจากจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้วควรคำนึงถึงคุณลักษณะในด้านอื่นด้วย เช่น ความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม ความเป็นผู้นำ และการเสียสละ จึงจะเป็นที่ยอมรับ และให้ความร่วมมือของข้าราชการครูและหน่วยงานอื่น

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

- 1) การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
- 2) การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามความคิดเห็นของข้าราชการในสำนักงานและส่วนราชการอื่น
- 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ